

Jacek Woźny

Bydgoszcz-Pałcz, st. 123, AZP 37-39/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 32

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

1. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej: wyeksplorowano relikty dwóch obiektów słupowych o wymiarach 5 x 3 i 3,3 x 2,5 m, z wewnętrznymi paleniskami, oraz rozpoczęto eksplorację półziemianki. Obydwa obiekty słupowe były nieco zagłębione w ziemię, jeden z nich miał prawdopodobnie rodzaj podcienia. Trzeci obiekt (półziemianka?) został prawie zupełnie zniszczony przez dużą jamę przypieczoną kultury przeworskiej. W obiektach kultury ceramiki wstęgowej rytej wystąpił czysty zespół ceramiki fazy nutowej (klasycznej) tej kultury.

2. Osada kultury lużyckiej: odkryto siedem jam, głównie o charakterze zasobowym, kilka z nich użytkowano wtórnie jako ogniska. Jak dotąd brak śladów „lużyckiej” warstwy kulturowej oraz niekwestionowanych reliktyw obiektów mieszkalnych. Ceramika, wykazująca silne nawiązania trzcinieckie w kontekście materiałów czysto lużyckich, oraz kształty niektórych jam datują osadę na wczesne fazy kultury lużyckiej na tym terenie.

3. Stanowisko produkcyjne kultury przeworskiej: wyeksplorowano dużą jamę (3 x 2,4 m) z ceramiką, kamieniami i fragmentami żaren (?) w wypełniku. Funkcja obiektu jest sporna; datowany jest przez znalezisko denara Antoniusa Piusa. Wykonano również sondaż w pobliżu kulminacji cypla, którego celem było odsłonięcie ewentualnych reliktyw wczesnonowożytnego założenia dworskiego, na którego istnienie wskazują dane historyczne (1508, wzmiankowany Marcin Broniowski h. Tarnawa z Bukówki) – rezultat był negatywny.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Wydziale Archeologicznym PSOZ w Kielcach.

Badania będą kontynuowane.

BYDGOSZCZ-Pałcz, st. 123,
AZP 37-39/-

- pracownia krzemieniarska (neolit)
- ślady osadnictwa kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego (VI-VII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z powstaniem wybieżyska piasku na terenie pracowni krzemieniarskich, przeprowadzone w lipcu przez dr. Jacka Woźnego (Instytut Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy). Finansowane przez PSOZ i Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Bydgoszczy. Pierwszy sezon badań. Kompleks pracowni krzemieniarskich badany był przez M. Kobusiewicza w 1962 r. i J. Woźnego w 1987 roku. W sezonie 1996 zadokumentowany został profil piaśnicy na długości 170 m. Założono 3 wykopy sondażowe, uzupełnione dwoma dodatkowymi sondażami.

Pozyskano dwa odrębne zespoły ceramiki neolitycznej. Materiały kultury pucharów lejokowatych łączyły się przestrzennie ze zbiorem zabytków krzemiennych, obejmującym 219 artefaktów (w tym 6 rdzeni i 21 narzędzi), ze śladowym udziałem krzemienia czekoladowego i krzemienia pasiastego (1 zatępiec). Materiały kultury amfor kulistych związane były ze śladami konstrukcji szalaszowej (dołkami posłupowymi) oraz pozostałościami ogniska na tle piasku calcowego. Oprócz reliktyw pracowni krzemieniarskich, znanych już ze st. 123 w Bydgoszczy-Pałczu, odkryto bardzo interesujące ślady późniejszego osadnictwa. Ze spagu brunatno-czarnego namułu organicznego przy wschodnim profilu piaśnicy pozyskano fragmenty naczyń ceramicznych z okresu wpływów rzymskich (z kręgu kultury wielbarskiej) a także 64 fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej i masywne, gliniane ciężarki do obciążenia sieci rybackich. Przesłanki technologiczne (głina schudzona gruboziarnistą domieszką) oraz morfologiczne (wyłącznie esowate formy naczyń) wskazują, że pozyskano homogeniczny zespół ceramiczny z przełomu VI i VII w., sprzed upowszechnienia się na ziemiach polskich naczyń częściowo obtaczanych (2 poł. VII w.). Podobnie datowane stanowisko znane jest ze Strzelc Dolnych, położonych 4 km na północ od st. 123 w Bydgoszczy-Pałczu; materiały wczesnośredniowieczne (VI/VII w.) należą jednak do rzadkich znalezisk na lewobrzeżu doliny dolnej Wisły.

Materiały przechowywane są w PSOZ Bydgoszcz.

Badania ratownicze zostały zakończone.